

HÖGSTA DOMSTOLENS

BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 4 december 2009

Ö 314-09

KLAGANDE

Kronofogdemyndigheten

171 94 Solna

MOTPART

MK

SAKEN

Kostnadsersättning till konkursförvaltare

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts beslut 2008-12-18 i mål Ö 7458-07

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen fastställer hovrättens beslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Kronofogdemyndigheten har yrkat att Högsta domstolen fastställer den kostnadsersättning som ska tillerkännas MK till 2 593 kr.

MK har bestritt ändring av hovrättens beslut.

SKÄL

Av 14 kap. 2 § konkurslagen följer att konkurskostnaderna ska utgå ur konkursboet framför andra skulder som boet har ådragit sig samt att konkurskostnaderna, i den mån de inte kan tas ur boet, med visst undantag ska betalas av staten.

I 14 kap. 1 § konkurslagen anges genom en uttömmande uppräkningslista vad som avses med konkurskostnader i konkurslagens mening. I första stycket 1 nämns arvode och kostnadsersättning till förvaltaren. Sådan kostnadsersättning ska enligt förarbetena avse direkta utlägg eller de särskilda kostnader som konkursförvaltaren har inom uppdraget; som exempel nämns utlägg för resor och kostnader för arkivering av gäldenärens redovisningshandlingar (se prop. 1986/87:90 s. 374). I rättspraxis har kostnader för telefaxsändningar, porto och fotokopior ansetts utgöra sådana omkostnader som, vid sidan om förvaltararvodet, kan ersättas genom kostnadsersättning (rättsfallen NJA 1996 s. 618 och 794) medan kostnader för försäljning av i boet ingående fastigheter, försäkring av egendom och omhändertagande av miljöfarligt avfall över huvud taget inte ansetts som sådana konkurskostnader som omfattas av statens subsidiära ersättningsansvar (rättsfallen NJA 1999 s. 358 och 2006 s. 662).

Avgörande för frågan huruvida en omkostnad som förvaltaren haft för en viss åtgärd utgör en konkurskostnad i konkurslagens mening är om kostnaden är hänförlig till någon sådan obligatorisk åtgärd, såsom upprättande av bouppteckning eller förvaltarberättelse, som det åligger förvaltaren att utföra i varje konkurs. För att vara ersättningsgill ska kostnaden dessutom ha varit skäligen påkallad. Kostnader för andra åtgärder som faller inom ramen för förvaltningen av ett konkursbo än nyss nämnda obligatoriska åtgärder, t.ex. för vård och försäljning av boets egendom, är inte konkurskostnader i konkurslagens mening. Sådana kostnader omfattas alltså inte av statens subsidiära betalningsansvar enligt 14 kap. 2 § konkurslagen. (Se NJA 1999 s. 358, Palmér och Savin, Konkurslagen, En kommentar del II, Suppl. 10 juni 2009, s. 14:1 ff. och a. prop. s. 387).

I förevarande fall har MK begärt kostnadsersättning för, såvitt nu är av intresse, utlägg för kontoutdrag och bankallegat. Han har oemotsagd uppgett att syftet med att inhämta handlingarna ifråga var att möjliggöra granskning av de transaktioner som förevarit i gäldenärsbolaget, där någon bokföring inte hade kunnat omhändertas för det sista räkenskapsåret.

För att kunna upprätta bouppteckning och förvaltarberättelse måste förvaltaren oftast granska de transaktioner som förekommit hos gäldenären före konkursen. Kontoutdrag och bankallegat innehåller information som är av betydelse för en sådan granskning. Utgångspunkten måste därför vara att kostnaden för att ta fram kontoutdrag och bankallegat utgör en konkurskostnad som kan grunda rätt till kostnadsersättning. Att relevant information kunnat inhämtas även på annat sätt medför inte i sig att kostnaden för att ta fram handlingarna ändrar karaktär men kan ha betydelse för bedömningen

av om den varit skäligen påkallad. Om det står klart att den information som är nödvändig för att fullgöra förvaltarens obligatoriska åligganden hade kunnat tas fram på ett enklare och billigare sätt kan det således påverka rätten till kostnadsersättning. I förevarande fall, där gäldenärsbolaget saknat bokföring för sitt sista räkenskapsår, har kostnaden för kontoutdrag och bankallegat varit skäligen påkallad. MK är således berättigad till ersättning för denna kostnad.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Leif Thorsson (referent), Severin Blomstrand, Torgny Håstad och Lena Moore
Föredragande revisionssekreterare: Ralf Järtelius